Raimondo proti Itálii, rozsudek ze dne 22. 2. 1994

Stěžovatel: Raimondo

Žalovaný stát: Itálie

Číslo stížnosti: 12954/87

Datum: 22.02.1994

Článek Úmluvy: čl. 1 Protokolu č. 1
čl. 2 Protokolu č. 4

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: ochrana veřejného pořádku, svoboda pohybu, veřejný zájem

Významnost: 1

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

22. února 1994

VĚC RAIMONDO

(Rozsudek ve věci Raimondo versus Itálie)

Evropský soud pro lidská práva, zasedající v souladu s článkem 43 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a příslušnými ustanoveními Jednacího řádu jako Senát, který tvořili následující soudci: R. Ryssdal, předseda, R. Bernhardt, F. Matscher, C. Russo, E. Palmová, I. Foighel, F. Bigi, L. Wildhaber, D. Gotchev a dále M. – A. Eissen, tajemník Soudu, a H. Petzold, zástupce tajemníka Soudu, po neveřejné poradě, která se konala ve dnech 23. září 1993 a 24. ledna 1994, posledně uvedeného data vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ byl Soudu předán Evropskou komisí pro lidská práva (dále jen „Komise“) 18. ledna 1993 v tříměsíční lhůtě stanovené článkem 32 § 1 a článkem 47 Úmluvy. Tomu předcházelo podání stížnosti proti Italské republice (č. 12954/87), předložené Komisi podle článku 25 italským občanem panem Giuseppem Raimondem 23. dubna 1987.

Požadavek Komise vycházel z článků 44 a 48 a z prohlášení, jímž Itálie uznala obligatorní pravomoc Soudu (článek 46). Předmětem uvedené žádosti bylo získání rozhodnutí, zda skutkový děj případu zakládá porušení závazků příslušného státu podle článku 6 § 1 Úmluvy, článku 1 Protokolu č. 1 a článku 2 Protokolu č 4.

2. V odpovědi na dotaz učiněný podle ust. 33 § 3 (d) Jednacího řádu paní Pittelli, manželka pana Raimonda, a jejich tři synové 7. června 1993 informovali tajemníka Soudu o smrti jejich

manžela a otce. Uvedli, že si přejí pokračovat v řízení, osobně se jich zúčastnit a být zastupováni advokátem, kterého si ustanovili (ust. 30). Kvůli zjednodušení bude pan Raimondo i nadále označován za „žadatele“, ačkoli by takto měli být označováni jeho synové a manželka (viz, inter alia, rozsudek ve věci Pandolfelli a Palumbo v. Itálie ze dne 27. února 1992, Série A č. 231-B. s. 16, § 2).

Paní Pittelli a její synové také souhlasili s odhalením identity pana Raimonda, který byl dříve označován pouze iniciálami G. R.

3. Do ustaveného Senátu byl z moci úřední jmenován C. Russo, zvolený soudce italské národnosti (článek 43 Úmluvy), a pan R. Ryssdal, předseda Soudu (ust. 21 § 3 /b/). Dne 27. února 1993 vylosoval místopředseda Soudu pan R. Bernhardt za přítomnosti tajemníka dalších sedm členů, a to pány M. Bernhardta, F. Matschera, paní E. Palmovou, pány I. Foighela, F. Bigiho, L. Wildhabcra a D. Gotcheva (článek 43 in fine Úmluvy a ust. 21 § 4).
4. Pan Ryssdal z titulu předsedy Senátu (ust. 21 § 5) prostřednictvím tajemníka Soudu konzultoval se zástupcem italské vlády (dále jen „Vláda“), právním zástupcem žadatele a delegátem Komise postup soudního řízení (ust. 37 § 1 a 38). Na základě toho tajemník Soudu obdržel 12. Července 1993 vyjádření žadatele a 30. července vyjádření Vlády. Delegát Komise nepředložil písemné vyjádření.
5. Dne 6. září 1993 Komise vydala dokumenty o řízení před ní, které si vyžádal tajemník Soudu na základě pokynů předsedy Soudu.
6. V souladu s rozhodnutím předsedy, který žadateli povolil užívat italský jazyk (ust. 27 § 3), se veřejné zasedání konalo v Paláci lidských práv ve Strasbourgu 20. září 1993. Soud předtím vykonal přípravné řízení.

K Soudu se dostavili:

(a) za Vládu

1. Raimondi, magistrato, dočasně přidělen k diplomatickým právním službám Ministerstva zahraničí, zástupce Vlády, E. Selvaggi, vedoucí oddělení pro lidská práva Ústřední komise pro vyšetřování zločinů při Ministerstvu spravedlnosti, právní zástupce;

(b) za Komisi

1. Busuttil, delegát;

(c) za žadatele

1. Mellini, advokát, právní zástupce.

Soud vyslechl úvodní přednesy výše uvedených zástupců, kteří také odpověděli na vznesené dotazy.

Dne 14. října 1993 Vláda předložila dodatečné informace. Komise na ně reagovala v písemném vyjádření ze dne 11. prosince.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Zvláštní okolnosti případu
2. Pan Giuseppe Raimondo, který byl stavebním podnikatelem, žil v Davoli (Catanzaro) až do své smrti 11. července 1992.

Trestní řízení bylo proti němu zavedeno proto, že byl podezřelý z příslušnosti k organizaci typu

mafie, která byla činná v oblasti Soverato. Současně byla vůči němu učiněna různá preventivní opatření.

1. Trestní řízení
2. Dne 24. července 1984 vydal státní prokurátor v Catanzaru zatykač na sedmnáct osob včetně žadatele. Po počáteční snaze tomuto zatykači uniknout se žadatel vzdal úřadům 7. listopadu 1984 a byl okamžitě umístěn ve vyšetřovací vazbě.
3. Vyšetřování bylo uzavřeno 24. července 1985 a pan Raimondo byl spolu s dalšími čtrnácti obžalovanými předveden před Oblastní soud v Catanzaru. Vyšetřovací vazba mu byla změněna na domácí vězení (arresti domiciliari).
4. Dne 8. října 1985 při prvním slyšení oblastní soud nařídil spojení případu s dalšími dvěma a vydal příkaz k přiložení určitých dokumentů do spisu případu. Poté odložil řízení na 16. leden 1986.

Dne 30. ledna 1986 oblastní soud zprostil pana Raimonda viny na základě nedostatečných důkazů (assoluzione per insufficienza di prove) a zrušil příkaz domácího vězení.

11. Odvolací soud v Catanzaru vydávaje rozsudek na základě odvolání státního prokurátora a pana Raimonda zprostil posledně jmenovaného viny na základě toho, že podstatná fakta předkládaná obžalobou nebyla nepopiratelná. Kasačnímu soudu nebylo žádné odvolání předloženo.
12. Řízení týkající se preventivních opatření
13. U Oblastního soudu v Catanzaru
14. Dne 16. ledna 1985 požádal státní prokurátor v Catanzaru oblastní soud o příkaz uvrhující pana Raimonda pod speciální policejní dohled a o preventivní zajištění několika nemovitostí s výhledem na jejich možnou konfiskaci (zákon č. 1423 z 27. prosince 1956 a zákon č. 575 z 31. května 1965, ve znění novelizovaném zákonem č. 646 z 13. září 1982 – viz níže uvedené odst. 16-18). Svou žádost založil na zprávě soveratských četníků (carabinieri) z 27. prosince 1984.
15. Dne 13. května 1985 oblastní soud nařídil zajištění šestnácti položek nemovitostí (deset pozemků a šest budov) a šesti vozů, které se všechny zdály být ve volném užívání žadatele. Opatření bylo zaznamenáno v příslušných veřejných registrech 15. května 1985.

Dne 16. října oblastní soud zrušil zajištění některých nemovitostí patřících třetím stranám; oproti tomu nařídil konfiskaci některých budov vlastněných žadatelem a jeho manželkou a čtyř vozů na základě toho, že nebylo prokázáno „zákonné nabytí“ zmíněných položek majetku. Konfiskace byla zaznamenána do registrů 9. listopadu 1985.

Na základě stejného rozhodnutí byl pan Raimondo uvržen pod speciální policejní dohled, který se však neuskutečnil až do 30. ledna 1986, kdy byl oblastním soudem zproštěn viny (viz výše uvedený odst. 10). Byl také požádán, aby složil kauci 2 000 000 lir jako záruku, že se podřizuje omezením vyplývajícím z tohoto opatření, zejména pak zákazu opustit dům bez oznámení odchodu policii, povinnosti hlásit se policii v udaných dnech, povinnosti navrátit se domů nejpozději do 21. hodiny a nevycházet před 7. hodinou kromě případů, kdy by pro to měl vážné důvody a nejprve o tomto záměru informoval příslušné úřady.

2. U Odvolacího soud v Catanzaru
3. Na základě odvolání žadatele Odvolací soud v Catanzaru vydal rozsudek při neveřejném zasedání dne 4. července 1986. Zrušil jím speciální policejní dohled a nařídil navrácení kauce a zajištěného a konfiskovaného majetku. Toto rozhodnutí (decreto) odkazovalo na „povážlivě nedbalý způsob, kterým byla napadaná opatření týkající se osoby a majetku pana Raimonda vykonána, čímž bylo fakticky rozhodnuto o jeho občanské a ekonomické bezprávnosti.“

Rozhodnutí bylo zaneseno do spisu 2. prosince a podepsáno příslušným úředníkem prokuratury 10. prosince. Dne 2. prosince bylo také prostřednictvím kanceláře tajemníka odvolacího soudu předáno kompetentním policejním úřadům (questura), které o něm 5. prosince informovaly místní četníky (carabinieri). Posledně zmínění pak informovali žadatele 20 prosince.

Rozhodnutí nabylo platnosti 31. prosince 1986.

15. Navrácení zajištěných nemovitostí a zkonfiskovaných vozů bylo zaneseno do příslušných registrů 2. února (nemovitosti), 10. února (dva vozy a dodávka) a 10. července 1987 (nákladní automobil).

Kauce byla žadateli navrácena 24. dubna 1987.

Pokud jde o nemovitosti, které byly zkonfiskovány, žádost o zaznamenání zrušení tohoto opatření je datována 9. srpna 1991.

1. Příslušné domácí právo
2. Legislativa platná v příslušné době
3. Zákon z 27. prosince 1956
4. Zákon č. 1423 z 27. prosince 1956 (dále jen „Zákon 1956“) stanoví různá preventivní opatření v souvislosti s „osobami, které znamenají ohrožení bezpečnosti a veřejné morálky“. Příslušná ustanovení jsou shrnuta v rozsudku ve věci Guzzardi v. Itálie ze dne 6. listopadu 1980 (Série A č. 39. s. 17-19, §§ 46-49):

„46. Podle článku 1 zákon platí mimo jiné pro …osoby, které z důvodů svého chování či životního stylu jsou nutně považovány za žijící, i částečně, z příjmů z trestné činnosti nebo z výdělku za spoluvinu v takové činnosti, nebo jejichž vnější chování dává dobrý důvod věřit tomu, že mají sklony ke kriminalitě.

Velitel policie (questore) může takovýmto osobám zaslat varování (diffida)…

47. …
48. …podle článku 3 může být takováto osoba uvržena pod speciální policejní dohled; dle potřeby může být toto spojeno buď se zákazem pobytu v jedné či více oblastech, nebo v případě obzvláště nebezpečné osoby s nařízením nuceného pobytu v určené oblasti.

Pouze oblastní soud sídelního města provincie má pravomoc nařídit taková opatření; učiní tak na základě zdůvodněné žádosti zaslané velitelem policie jeho předsedovi (článek 4, § 1). Oblastní soud musí během třiceti dnů vydat podložené rozhodnutí (provvedimento). Nejprve vyslechne vyjádření kanceláře státního prokurátora a příslušné osoby, přičemž posledně uvedená strana má právo na předložení písemného vyjádření a na asistenci právního zástupce (článek 4 § 2).

Výkonné orgány a příslušná osoba mohou během deseti dnů zaslat odvolání, které nemá suspenzivní účinek; odvolací soud je povinen vydat během třiceti dnů podložené rozhodnutí (článek 4, §§ 5 a 6). Toto rozhodnutí může být obratem a za stejných podmínek předmětem dalšího odvolání ke kasačnímu soudu, který je povinen vynést své rozhodnutí během třiceti dnů (článek 4 § 7).

49. Přijímaje jedno z opatření uvedených v článku 3. oblastní soud uvede dobu jeho platnosti – minimálně jeden a maximálně pět let (článek 4 § 4) – a vydá pokyny, dle kterých se projednávaná osoba musí řídit (článek 5 §1).…“
50. Zákon z 31. května 1965
51. Zákon č. 575 z 31. května 1965 (dále jen „Zákon 1965“) doplňuje Zákon 1956 přidáním klauzulí namířených proti mafii. Článek 1 stanoví, že je aplikovatelný na osoby jako pan

Raimondo, proti kterým existují důkazy o jejich spojení s organizací typu mafie.

52. Výše uvedená legislativa byla podpořena zákonem Č. 646 z 13. září 1982 (dále jen „Zákon 1982“), kterým se do Zákona 1965 inter alia vložil článek 2. Stanoví zajištění různých právních kroků, které mohou být užity v průběhu soudního řízení se vztahem k žádosti o preventivní opatření přípustná podle Zákona 1956 vůči osobě, která je podezřelá z příslušnosti k takové organizaci:

„…oblastní soud může vydat i ze své vlastní iniciativy podložené rozhodnutí nařizující zajištění majetku, kterým osoba, proti níž bylo řízení zavedeno, přímo či nepřímo disponuje, jestliže existuje dostačující podrobné svědectví, jako například patrný rozpor mezi jejím životním stylem a jejími zřejmými nebo doloženými příjmy ukazující, že tento majetek byl nabyt z příjmů z nezákonné Činnosti nebo jejich reinvestování.

Spolu s výkonem preventivních opatření oblastní soud nařídí konfiskaci veškerého zajištěného majetku, u kterého nebude prokázáno jeho zákonné nabytí. Když je vyšetřování dokončeno, toto opatření může být také zavedeno později, ne však více než rok od data zajištění.

Oblastní soud zruší příkaz k zajištění, když žádost o preventivní opatření byla zamítnuta nebo když bylo prokázáno zákonné nabytí projednávaného majetku.

1. Precedenční právo týkající se žádosti o preventivní opatření, zejména hmotného charakteru
2. Ve své zprávě (odst. 43) Komise vydala stručný souhrn precedenčního práva týkajícího se této oblasti:

„…Existence preventivních opatření není sama o sobě v rozporu s italskou ústavou. Ústavní soud rozhodl, že základem pro taková opatření je potřeba zaručit spořádaný a pokojný průběh společenských vztahů, a to nejen prostřednictvím souboru zákonů trestajících nezákonné činy, ale také pomocí ustanovení určených k prevenci proti páchání takových činů (Ústavní soud, rozsudky č. 27 z roku 1959 a č. 23 z roku 1964).

Díky zvláštnímu předmětu své působnosti nesouvisí preventivní opatření se spácháním specifického trestného činu, ale s typem chování zákonem definovaného jako chování naznačující existenci nebezpečí pro společnost (Ústavní soud, rozsudek č. 23 z roku 1964).

Následkem toho je v italském právním systému základní rozdíl mezi trestním postihem a preventivním opatřením. První je odpovědí na trestný čin a následkem takového činu; druhé pak prostředkem prevence proti spáchání takového činu.

Jinými slovy, tresty souvisí se zločinem již spáchaným, kdežto preventivní opatření jsou míněna jako snížení rizika, že se zločiny v budoucnu uskuteční (viz, mutatis mutandis, Ústavní soud, rozsudek č. 53 z roku 1968 týkající se bezpečnostních opatření).

…

Jelikož trestní postih a preventivní opatření jsou věci zásadně odlišné, ne všechny ústavní zákony jsou aplikovatelné i na posledně jmenované. Například presumpce neviny formulovaná ve článku 27 Ústavy se netýká preventivních opatření, která se nezakládají na trestní odpovědnosti či vině osoby, jíž se týkají (Ustavní soud, rozsudek č. 23 z roku 1964).

Podobně taková opatření nespadají do kompetence článku 25 § 2 Ústavy, který zakazuje zpětnou aplikaci trestních ustanovení. Porušení tohoto zákona bylo již několikrát projednáváno u Kasačního soudu v souvislosti s příkazem ke konfiskaci podle článku 2 Zákona 1965. Kasační soud zaprvé stanovil, že výše zmíněná zásada není aplikovatelná v případě preventivních opatření (viz např.

Kasační soud, rozsudek ve věci Piraino ze dne 30. ledna 1985). Zadruhé Kasační soud upozornil na fakt, že napadané ustanovení není ve skutečnosti retroaktivní, jelikož se týká majetku vlastněného projednávanou osobou v době nařízení konfiskace (Kasační soud, rozsudek ve věci Oliveri ze dne 12. května 1986) a nezákonného užívání tohoto majetku poté, co příkaz ke konfiskaci vešel v platnost (Kasační soud, rozsudek ve věci Pipitone ze dne 4. ledna 1985).

I přes tato omezení zůstává kompatibilita preventivních opatření s Ústavou předmětem důkladného zkoumání.

Již v roce 1956 Ústavní soud stanovil, že v žádném případě nemůže být omezováno právo na svobodu kromě případů, kdy je takové omezení předepsáno zákonem, kdy bylo zavedeno zákonné řízení a kdy byly důvody k tomu dány soudním rozhodnutím (Ústavní soud, rozsudek č. 11 z roku 1956).

Následně stanovil, že preventivní opatření nemohou být zavedena na základě pouhého podezření a jsou oprávněná pouze tehdy, když jsou založena na objektivním zjištění a zhodnocení faktů, které odhalují chování a životní styl projednávané osoby (Ústavní soud, rozsudek č. 23 z roku 1964).

O něco později potvrdil, že ústavnost preventivních opatření dále závisí na respektování zákonných pravidel a možnosti obrátil se s odvoláním na soudy. Navíc jsou výše zmíněné dvě podmínky úzce spojeny. Tudíž pro zákon nestačí stanovit mlhavá měřítka pro určení nebezpečí; musí být stanovena s dostatečnou pečlivostí, aby smysluplně opravňovala přistoupení k soudu a jednání stran (Ústavní soud, rozsudek č. 177 z roku 1980).

Precedenční právo Kasačního soudu je v tomto ohledu zcela shodné s tím, které platí u Ústavního soudu; jasně potvrzuje, že řízení týkající se zavedení preventivních opatření musí mít projednací charakter a být vedena s respektem k právu na obhajobu a každé porušení těchto principů by znamenalo jejich neplatnost (viz např. Kasační soud, rozsudek č. 1255 ve věci Santoro ze dne 29. června 1984).

Kasační soud zamítl množství stížností udávajících neústavnost opatření k zajištění a konfiskaci podle článku 2 Zákona 1965. Zvláště stanovil, že předpoklad týkající se nezákonného původu majetku osob podezřelých z příslušnosti k organizaci typu mafie není neslučitelný s článkem 24 Ústavy, který zabezpečuje právo na obhajobu, jelikož konfiskace se může uskutečnit pouze tehdy, existují-li dostatečné důkazy týkající se nezákonného původu projednávaného majetku a pokud tyto nebyly vyvráceny (Kasační soud, výše zmíněný rozsudek ve věci Pipitone).

…

S ohledem na kompatibilitu opatření k zajištění a konfiskaci s právem na svobodné provozování soukromých ekonomických aktivit a právem na nerušené užívání soukromého majetku (články 41 a 42 Ústavy) Kasační soud stanovil, že tato práva nejsou absolutní a mohou být omezena vzhledem k obecným zájmům. Toto se uplatňuje v souvislosti s vlastnictvím či užíváním majetku nezákonného původu (Kasační soud. výše zmíněné rozsudky ve věcech Oliveri a Pipitone). …“

20. Ve svém stanovisku č. 1489/86 z 18. listopadu 1986 Consiglio di Stalo prohlásil, že „ačkoli konfiskace svou definicí opravňuje stát k osvojení si části projednávaného majetku …. neznamená to samo o sobě převod tohoto do vlastnictví veřejných úřadů…“. Ten nastane pouze tehdy, bude-li rozhodnutí, které to nařizuje, neodvolatelné (Oblastní soud v Palermu, rozhodnutí z 19. dubna 1989).

ŘÍZENÍ PŘED KOMISÍ

21. Pan Raimondo podal svou žádost ke Komisi 23. dubna 1987. Stěžoval si na následující: (a)

nezákonnost a délku své vazby (článek 5 §§ 1 a 3 Úmluvy); (b) délku různých řízení týkajících se ho. zejména řízení trestního (článek 6 § 1); (c) nedodržení práva na presumpci neviny v té míře, v jaké proti němu byla učiněna preventivní opatření (článek 6 § 2); (d) povinnost složit kauci jako ujištění o podvolení se výše zmíněným opatřením (článek 1 Protokolu č. 4); (e) zasahování do jeho majetku vyplývající ze zajištění a konfiskace části jeho vlastnictví (článek 1 Protokolu č. 1); (f) skutečnost, že mu bylo odepřeno, jeho právo na svobodu pohybu (článek 2 Protokolu č. 4).

22. Dne 6. prosince 1991 Komise prohlásila žádost (č. 12954/87) za přípustnou, pokud se týká stížností založených na žadatelovu právu na nerušené užívání jeho vlastnictví a na svobodu pohybu a na rozhodnutí o zavedení preventivních opatření v přiměřené lhůtě: zbytek žádosti prohlásila za nepřípustný. Ve své zprávě z 21. října 1992 (podle článku 31) vyjádřila následující názor:

(a) že nedošlo k porušení článku 1 protokolu č. 1 v souvislosti se zajištěním (18 hlasů proti 1) a konfiskací (16 hlasů proti 3) žadatelova majetku až do 31. prosince 1986 a, pokud se týká škody způsobené správou zajištěných a konfiskovaných položek, až do tohoto data (18 hlasů proti 1):

(b) že došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1 proto, že konfiskace devíti objektů nemovitostí a jednoho nákladního automobilu pokračovala i po 31. prosinci 1986 (jednomyslně);

(c) že došlo k porušení článku 2 Protokolu č. 4 v tom smyslu, že žadatel byl zbaven svého práva na svobodu pohybu od 4. července do 20. prosince 1986 (jednomyslně);

(d) že nedošlo k porušení článku 6 § 1, pokud se týká délky řízení vztahujících se k zajištění a konfiskaci (jednomyslně).

KONEČNÉ NÁVRHY VLÁDY PŘEDLOŽENÉ SOUDU

23. Ve svém prohlášení Vláda žádala Soud, aby „zastával a vynesl nález, že nedošlo k porušení Úmluvy ani žádného z Protokolů č. 1 a č. 4“.

PRÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 1 Protokolu č. 1
2. Pan Raimondo si stěžoval na zabavení šestnácti nemovitostí a šesti vozů dne 13. května 1985 a na konfiskací několika z těchto položek, která byla nařízena 16. října 1985 (viz výše uvedený odst. 13). Odvolával se na článek 1 Protokolu č. 1, který stanoví:

„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek; které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“

25. V zájmu rozhodnutí, zda napadaná opatření představovala kontrolu „užívání majetku“ v rámci výkladu druhého odstavce nebo zakládala připravení o vlastnictví podle prvního odstavce. Soud nejprve posoudil jejich aplikování až do 31. prosince 1986, kdy rozhodnutí Odvolacího soudu v Catanzaru vešlo v konečnou platnost (viz výše uvedený odst. 14). Poté posoudil záležitost jejich setrvání ve veřejných registrech i po zmíněném datu (viz výše uvedený odst. 15).
26. Použití preventivních opatření týkajících se majetku do 31. prosince i 986
27. Vláda nepopírala, že došlo k porušení žadatelova práva na pokojné užívání jeho majetku. Avšak

namítala, že zajištění a konfiskace byly oprávněné na základě výjimky povolené podle článku 1 k pravidlu zakotvenému v první větě tohoto ustanovení.

28. Zajištění
29. Stejně jako Komise Soud shledává, že zajištěni bylo umožněno podle článku 2 Zákona 1965 (viz výše uvedený odst. 18) a jeho záměrem nebylo zbavit žadatele jeho vlastnictví, ale pouze mu zabránit v jeho užívání. Proto je zde významný druhý odstavec článku 1 Protokolu Č. 1.

Navíc žadatel netvrdil, že 13. května 1985 bylo neodůvodněné stanovisko oblastního soudu o existenci dostatečných podrobných důkazů k prokázání, že zajištěný majetek pocházel z příjmů z nezákonné činnosti nebo jejich reinvestování. Stěžoval si spíše na to, že lakové drastické opatření bylo zavedeno v této fázi soudního řízení. Avšak zajištění podle článku 2 Zákona 1965 je evidentně dočasným opatřením zamýšleným jako záruka, že majetek, který se ukáže být výsledkem nezákonné činnosti škodící společnosti, může být následně v případě potřeby zkonfiskován. Toto opatření bylo proto oprávněné v obecném zájmu a z hlediska extrémně nebezpečné ekonomické moci organizace typu mafie nemůže být řečeno, že jeho zavedení v oné fázi soudního řízení bylo nepřiměřené sledovanému cíli.

Proto v tomto bodě nedošlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1.

2. Konfiskace
3. Podle vyjádření žadatele, i kdyby bylo přijato tvrzení, že konfiskace se ho nesnažila připravit o vlastnictví jeho majetku, zanesení do veřejných registrů znamenalo formu prosazování tohoto opatření ještě před vynesením rozhodnutí o jeho odvolání.
4. Ačkoli konfiskace majetku zahrnuje zbavení vlastnictví, nemusí na ni být nutně uplatňována druhá věta prvního odstavce článku 1 Protokolu č. 1 (viz rozsudek ve věci Handyside v. Spojené království ze dne 7. prosince 1976, Série A č. 24, s. 30. § 63 a rozsudek ve věci AGOSI v. Spojené království ze dne 24. října 1986, Série A č. 108, s. 17, § 51).

Podle italského precedenčního práva by navíc konfiskace projednávaného typu nemohla mít za následek převedení vlastnictví do rukou státu, pokud by nebylo vydáno neodvolatelné rozhodnutí (viz výše uvedený odst. 20). V tomto případě žádné takové rozhodnutí vydáno nebylo, jelikož; pan Raimondo napadl příkaz Oblastního soudu v Catanzaru z 16. října 1985 (viz výše uvedený odst. 13). Proto i zde se použije druhý odstavec článku 1.

30. Stejně jako Vláda a Komise i Soud shledává, že konfiskace – také umožněná článkem 2 Zákona 1965 – sledovala cíl, který byl v obecném zájmu, jmenovitě byla snahou o záruku, že užívání zmíněného majetku nepřinese žadateli nebo zločinecké organizaci, z členství v níž byl podezřelý, výhody na úkor společnosti.

Soud šije plně vědom obtíží, s kterými se italský stát setkává v boji proti mafii. Následkem její nezákonné činnosti, zejména obchodu s drogami, a jejích mezinárodních styků má tato „organizace“ obrovský obrat, který bývá následně investován, inter alia, v oblasti nemovitostí. Konfiskace, která je určena k zastavení tohoto přesunu podezřelého kapitálu, je účinnou a nutnou zbraní v boji proti léto rakovině. Proto se jeví přiměřenou sledovanému cíli, obzvláště pak proto, že nevyžaduje žádná další omezení v souvislosti se zajištěním.

Konečně preventivní účel konfiskace ospravedlňuje její okamžitě použití nehledě na odvolání.

Celkově tedy příslušný stát nepřekročil rámec svého pole působnosti určený mu druhým odstavcem článku 1.

3. Dohled na zajištěný nebo zkonfiskovaný majetek

4. Znovu se odvolávaje na článek 1 Protokolu č. 1 pan Raimondo prohlásil, že místní policie nezajistila řádný dohled a objekty v jeho vlastnictví postižené preventivním opatřením byly terčem četného vandalismu.
5. Vláda toto popřela. Oficiálně nebylo těm, kdo byli odpovědni za střežení majetku – úředníkům místní policie určeným soudními orgány – prokázáno žádné obvinění z nedbalosti. V roce 1989 byla navíc přijata legislativa upravující tento problém jednak ochranou zájmů osob, jimž byl jejich majetek po zajištění navrácen, a jednak poukázáním na veřejný zájem užívání majetku, který byl zajištěn a pak nastálo zkonfiskován.
6. Stejně jako Komise Soud uznává, že každé zajištění či konfiskace má nezbytně za následek škodu. Komise shledala, že žadatelovo obvinění neposkytlo dostatečně jasný podklad pro zjišťování, zda skutečná škoda způsobená v tomto případě převýšila onu nezbytnou škodu. Pro Soud žadatel neopatřil žádné určitější informace. Soud proto nemůže než přijmout názor Komise a rozhodnout, že v tomto bodě také nedošlo k porušení článku 1 Protokolu.
7. Skutečnost, že napadaná opatření zůstala zanesena ve veřejných registrech po 31. prosinci 1986.
8. Podle žadatele příslušné úřady otálely s realizací rozhodnutí Odvolacího soudu v Catanzaru ze 4. července 1986.
9. Vláda zdůraznila, že nemovitost i movitost byly navráceny 2. února 1987, pouze dva měsíce po zanesení výše zmíněného rozhodnuti do spisu. Připustila, že formality pro zanesení odvolání napadených opatření do veřejných registrů trvaly určitou dobu, ale pan Raimondo mohl a měl kontaktovat příslušné oddělení s kopií rozhodnutí odvolávajícího zmíněná opatření. Článek 619 dřívějšího trestního řádu, citovaný jeho právním zástupcem na přelíčení, nebyl aplikovatelný, protože se týkal pouze případu, kdy výkonné orgány zruší závazky nebo zajištění nařízené jako záruka na splacení dluhů obžalovaného po jeho odsouzení (soudní poplatky, pokuty, vězeňské náklady).
10. Soud poznamenává zaprvé, že zmíněné vlastnictví bylo navráceno žadateli 2. února 1987. dva měsíce po tom, co rozhodnutí odvolacího soudu bylo zaneseno do spisů. Přesto však musí zvážit, zda skutečnost ponechání zápisů v příslušných registrech způsobila porušení práva daného článkem 1 Protokolu č. 1.

Žádné takové porušení se nevyskytlo v souvislosti s. nemovitostí zajištěnou 13. května 1985 a třemi vozy zkonfiskovanými 16. října 1985, protože potřebně zápisy byly provedeny rychle, 2. a 10. února 1987 (viz výše uvedený odst. 15). Oproti tomu k porušení došlo, pokud se týká nákladního automobilu a devíti objektů nemovitostí konfiskovaných 16 října 1985. kde zápis týkající se nákladního automobilu byl učiněn až 10. července 1987 a zápis týkající se nemovitosti až 9. srpna 1991 (viz výše uvedený odst. 15).

Není na Soudu, aby rozhodl o tom, kdo měl učinit patřičné kroky v tomto případě. Avšak bez ohledu na důvody předložené Vládou, jednalo se o odpovědnost veřejných orgánů. Soud shledává obtížným pochopit, proč bylo nutné čekat jednotlivě více než sedm měsíců (2. prosince 1986 – 10. července 1987) a čtyři roky a osm měsíců (2. prosince 1986 – 9. srpna 1991), než byl upraven právní stav některých objektů majetku pana Raimonda, když Odvolací soud v Catanzaru nařídil navrácení všeho majetku vlastníkům „poté, co zápisy budou z registrů odstraněny“.

Navíc toto omezování nebylo ani „stanoveno zákonem“, ani nutné „pro kontrolu užití majetku v souladu s obecným zájmem“ v rámci znění článku 1 Protokolu 1.

Došlo tudíž k porušení tohoto ustanovení.

1. Údajné porušení článku 2 protokolu č. 4
2. Žadatel si stěžoval, že speciální policejní dohled, pod který byl uvržen, zakládal porušení článku 2 Protokolu č. 4. podle kterého:

„1. Každý, kdo se právoplatně zdržuje na území některého státu, má na tomto území právo svobody pohybu a svobody zvolil si místo pobytu…

3. Žádná omezení nemohou být uvalena na výkon těchto práv kromě těch, která stanoví zákon a jsou nezbytná v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, udržení veřejného pořádku. předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných…“
4. Vláda o tomto tvrzení pochybovala. Při neveřejném zasedání přijaté rozhodnutí rušící speciální dohled nabylo podle příslušných ustanovení právní moci až dnem, kdy bylo zaneseno do spisu, a to 2. prosince 1986. Do této doby zůstalo „čistě interní záležitostí“. Odvolací soud v Catanzaru nemohl být kritizován za to, že nevydal své rozhodnutí během třiceti dnů, jak stanoví článek 4 Zákona 1956, protože tento časový limit nebyl závazný.
5. Soud v první řadě shledává, že bez ohledu na žadatelovo protichůdné tvrzení projednávané opatření neznamenalo porušení občanských svobod v rámci znění článku 5 § 1 Úmluvy. Pouhé omezení svobody pohybu vyplývající ze speciálního dohledu má být posuzováno podle článku 2 Protokolu č. 4 (viz výše citovaný rozsudek ve věci Guzzardi, s. 33. § 92).

Z hlediska hrozby, kterou mafie znamená pro „demokratickou společnost“, bylo takové opatření nutné „pro udržení veřejného pořádku“ a „pro předcházení zločinnosti“. Bylo přesně přiměřené sledovanému cíli až do chvíle, kdy Odvolací soud v Catanzaru 4. července 1986 rozhodl zrušit je (viz výše uvedený odst. 14).

Zbývá posoudit dobu mezi 4. červencem a 20. prosincem 1986, kdy bylo rozhodnutí oznámeno žadateli (viz stejný odstavec). I kdyby Soud přijal tvrzení, že rozhodnutí přijaté při neveřejném zasedání nemohlo nabýt právní moci až do jeho zanesení do spisu, je mu zatěžko pochopil, proč došlo k pěti měsíčnímu zpoždění při koncipování důvodů k rozhodnutí okamžitě vymahatelnému a týkajícímu se základních práv, jmenovitě žadatelovy svobody přijít a odejít dle vlastního uvážení; ten navíc nebyl informován o zrušení opatření po dobu osmnácti dní.

40. Soud je toho názoru, že přinejmenším v době od 2. do 20. prosince projednávané omezování nebylo stanoveno zákonem ani nebylo nezbytné. Proto došlo k porušení článku 2 Protokolu č. 4.

III. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy

41. Pan Raimondo nakonec kritizoval délku řízení týkajícího se jeho odvolání proti konfiskaci a speciálnímu dohledu. Opíral se o článek 6 § 1 Úmluvy, který stanoví:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla… v přiměřené lhůtě projednána… soudem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. …“

42. Zvažovaná doba začala 16. října 1985, kdy Oblastní soud v Catanzaru nařídil projednávaná opatření (viz výše uvedený odst. 13). Skončila 31. prosince 1986, kdy rozhodnutí Odvolacího soudu vešlo v konečnou platnost. Trvala proto jeden rok, dva měsíce a dva týdny.
43. Soud sdílí názor přijatý Vládou a Komisí, že speciální dohled není srovnatelný s trestními postihy, protože jeho účelem je předcházení páchání trestných činů. Dodává, že řízení týkající se dohledu nezahrnovala „stanovení … trestního obvinění“ (viz výše uvedený rozsudek ve věci Guzzardi, s. 40. § 108).

Pokud se týká konfiskace, mělo by být zaznamenáno, že článek 6 se používá pro činnost, která má ve skutečnosti „hmotnou“ podstatu a je založena na údajném porušení práv, která jsou taktéž hmotného

charakteru (viz rozsudek ve věci Editions Périscope v. Francie ze dne 26. března 1992, Série A č. 234-B, s. 66, § 40). Taková byla situace v daném případě.

44. Avšak s ohledem na fakt, že případ se dostal před dva italské soudy, Soud neshledává konečnou délku řízení nepřiměřenou (viz. mutatis mutandis, rozsudek ve věci Salerno v. Itálie z 12. října 1992, Série A č. 245-D, s. 56, § 21).

Z toho vyplývá, že nedošlo k porušení článku 6 § 1.

1. Aplikace článku 50 Úmluvy
2. Podle článku 50 Úmluvy: .

„Jestliže Soud zjistí, že rozhodnuli nebo opatření soudního nebo každého jiného orgánu Vysoké smluvní strany je zcela nebo částečně v rozporu se závazky vyplývajícími z této Úmluvy a jestliže vnitrostátní právo této strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků takového rozhodnutí nebo opatření, rozhodnutí Soudu přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění."

1. Škoda
2. Pan Raimondo požadoval náhradu za peněžní i morální újmu bez udání jakékoli sumy. Skutečnost, že musel zastavit stavební práce v souvislosti s konfiskací svého majetku, a neuspokojivé podmínky, za kterých byl tento spravován, měly za následek značné zchátrání budov a vozů. Uvržení speciálního dohledu mu ztížilo pohyb a znemožnilo mu provozovat jeho podnikání. Navíc opožděné zaznamenání zrušení konfiskace znamenalo, že jakýkoliv pokus volně nakládat s uvedenými nemovitostmi byl odsouzen k nezdaru, což vedlo ke zvýšení jeho již tak značných dluhů.
3. Podle Vlády žadatel dostatečně neprokázal, že údajná porušení měla za následek finanční újmu. Pokud se týká morální újmy, byla toho názoru, že, bude-li porušení shledáno, toto shledání samo poskytne dostatečně spravedlivé zadostiučinění.
4. Delegát Komise se domníval, že žadatel utrpěl nepochybně peněžní i morální újmu. Avšak při absenci přesně stanoveného požadavku si nebyl jistý, jaký přístup má být zvolen.
5. Soud zamítá požadavky na úhradu peněžní újmy, jelikož způsob, jak jsou formulovány, je příliš nejasný a informace obsažené ve spise tuto záležitost nepomáhají objasnit. Na druhé straně ale přijal názor, že pan Raimondo utrpěl morální újmu, za což mu přisuzuje částku 10 000 000 italských lir.
6. Náklady a výdaje
7. Na zasedání právní zástupce žadatele požadoval náhradu 10 552 325 lir (včetně daně z přidané hodnoty) za náklady a výdaje zaplacené při jednání s institucemi Úmluvy.
8. Vláda nechala tuto záležitost na úvaze Soudu, ale zdůraznila, že přidělená částka by měla být přiměřená stupni úspěšnosti, pokud nějaká bude, žádosti pana Raimonda.

Delegát Komise se k této otázce nevyjádřil.

52. Z hlediska neúspěchu některých stížností pana Raimonda mu Soud, s přihlédnutím k dostupným důkazům a příslušnému precedenčnímu právu, přiděluje částku 5 000 000 lir.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. rozhoduje, že nedošlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1 v souvislosti se zajištěním a konfiskací žadatelova majetku do 31. prosince 1986 ani v souvislosti se škodou způsobenou těmito opatřeními:
2. rozhoduje, že došlo k porušení tohoto článku v tom smyslu, že konfiskace nákladního automobilu a devíti objektů nemovitostí ze 16. března 1985 zůstala zanesena v příslušných

veřejných registrech po 31. prosinci 1986, a že k jinému porušení tohoto ustanovení nedošlo;
3. rozhoduje, že došlo k porušení článku 2 Protokolu č. 4 přinejmenším tím, že speciální policejní dohled nad žadatelem pokračoval po 2. prosinci 1986;
4. rozhoduje, že Článek 6 Úmluvy se na zmíněný policejní dohled nevztahuje;
5. rozhoduje, že nedošlo k porušení tohoto ustanovení, pokud se týká délky konfiskačního řízení:
6. rozhoduje, že příslušný stát vyplatí panu Raimondovi v tříměsíční lhůtě 10 000 000 (deset milionů) italských lir za morální újmu a 5 000 000 (pět milionů) lir za náklady a výdaje;
7. zamítá zbytek žadatelových požadavků na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v jazyce anglickém a francouzském a vyhlášeno při veřejném zasedání v Paláci lidských práv ve Strassbourgu dne 22. února 1994.

Marc-André EISSEN

tajemník

Rolv RYSSDAL

předseda